

ASIAKIRJA ***URHEILIJOIDEN*** **OIKEUKSISTA** antidopingasioissa

Tämä on Suomen urheilun eettinen keskus SUEKin julkaisema käännös Maailman antidopingtoimisto WADAn julkaisemasta Athletes' Anti-Doping Rights Actsta, joka julkaistiin 18.6.2020. Mikäli käännöksen ja alkuperäisen asiakirjan välillä on ristiriitaisuuksia, englanninkielinen versio pätee. Alkuperäinen englanninkielinen asiakirja löytyy WADAn [sivuilta](#).

Asiakirja urheilijoiden oikeuksista antidopingasioissa

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry

978-952-5605-46-4 (PDF)

Taitto: Kruu Oy

SUEK/FINCIS 12/2020 versio 1.0

TARKOITUS

Varmistaa, että *urheilijoiden* oikeudet antidopingasioissa ovat selkeästi määriteltyjä, helposti käytettävissä ja yleismaailmallisesti sovellettavia.

JOHDANTO

Yksi Maailman antidopingsäännöstön (*säännöstö*) ja Maailman antidopingohjelman tarkoituksista on suojella *urheilijoiden* perusoikeutta osallistua dopingista vapaaseen urheiluun ja siten edistää ja suojella *urheilijoiden* terveyttä, oikeudenmukaista kohtelua ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kaikkialla maailmassa.

Puhtaan urheilun saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää varmistaa, että *urheilijoilla* on oikeuksia, joista he ovat tietoisia ja voivat käyttää niitä. *Urheilijoiden* oikeudet on määriteltävä *säännöstössä* ja *kansainvälisissä standardeissa*.

Tätä asiakirjaa laadittaessa on laajasti konsultoitu *urheilijoita* eri puolilla maailmaa. Siinä on kuvattu ne oikeudet, jotka *urheilijat* katsovat itselleen erityisen tärkeiksi. Asiakirjassa ei ole käsitelty kaikkia *urheilijoiden oikeuksia*. Tämä asiakirja ei ole kuitenkaan oikeudellinen dokumentti. Antidopingasioissa *urheilijoille* kuuluvat ainoastaan ne lailliset oikeudet, jotka on määritelty *säännöstössä* ja *kansainvälisissä standardeissa*, riippumatta siitä, miten ne on tässä asiakirjassa kuvattu. Ristiriitaisissa tulkintatilanteissa *säännöstö* ja *kansainväliset standardit* ovat etusijalla.

Tämän asiakirjan on hyväksynyt WADAn hallitus WADAn urheilijakomitean suosituksesta. Asiakirjaan saa tehdä muutoksia WADAn urheilijakomitean WADAn hallitukselle antamalla suosituksella.

Asiakirja koostuu kahdesta osasta. Osassa 1 on määritelty *säännöstössä* ja *kansainvälisissä standardeissa* mainittuja oikeuksia. Osassa 2 on määritelty suositellut *urheilijoiden* oikeudet, joita ei ole *säännöstössä* tai *kansainvälisissä standardeissa*. Ne ovat oikeuksia, joiden käyttöönottoa *urheilijat* suosittelevat *antidopingorganisaatioille* parhaiden käytäntöjen varmistamiseksi.

OSA 1 - OIKEUDET

Tämän asiakirjan osassa 1 määritellyt *urheilijoiden oikeudet ovat säännöstöstä ja kansainvälisistä standardeista.*

1.0 Yhdenvertaiset mahdollisuudet

Urheilijoilla on oikeus tavoitella harjoituksissa ja kilpailuissa parhaita mahdollisia urheiluasuorituksia yhdenvertaisesti ilman dopingia käyttävien urheilijoiden, urheilijoiden tukihenkilöiden tai muiden antidopingsääntöjä ja -vaatimuksia muulla tavalla rikkovien henkilöiden tai antidopingorganisaatioiden osallistumista. (Säännöstö, kansainväliset standardit)

2.0 Yhdenvertaiset ja oikeudenmukaiset testausohjelmat

Urheilijoilla on oikeus yhdenvertaisiin ja oikeudenmukaisiin testausohjelmiin. Näitä toteutettaessa tulee varmistaa, että kaikki urheilijat, kaikissa maissa testataan säännöstön ja kansainvälisten standardien mukaisesti. (Säännöstö, Kansainvälinen testaus- ja tutkintastandardi, Kansainvälinen allekirjoittajatahojen säännöstön noudattamisen standardi)

3.0 Oikeus lääketieteelliseen hoitoon ja terveyden vaalimiseen

Urheilijoilla on oikeus siihen, ettei heihin kohdisteta dopingasioissa painostusta, joka vaarantaa heidän fyysisen tai henkisen terveytensä.

Urheilijoilla on oikeus saada lääkinnällistä käyttöä varten erivapauksia (joiden perusteella urheilijoilla on terveydentilansa vuoksi lupa kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käyttöön) säännöstön ja Kansainvälisen erivapausstandardin mukaisesti. (Säännöstön artikla 4.4)

4.0 Oikeus oikeussuojaan

Urheilijoilla on oikeus oikeussuojaan, mukaan lukien oikeus tulla kuulluksi, oikeus oikeudenmukaiseen käsittelyyn oikeudenmukaisessa, puolueettomassa ja toiminnallisesti riippumattomassa kurinpitolautakunnassa kohtuullisessa ajassa sekä oikea-aikaisesti annettuun ja perusteltuun päätökseen, jossa selostetaan myös ratkaisun perusteet.

Urheilijalla on oikeus hakea muutosta oikeudenmukaiselta, puolueettomalta, toiminnallisesti ja institutionaalisesti riippumattomalta muutoksenhakuelimeltä, oikeus käyttää asianajajaa omalla kustannuksellaan sekä oikeus oikea-aikaisesti annettuun, kirjalliseen ja perusteltuun päätökseen. (Säännöstön artiklat 8 ja 13, Kansainvälinen tulostenkäsittelystandardi)

5.0 Oikeus vastuuvollisuuteen

Urheilijoilla on oikeus siihen, että jokainen antidopingorganisaatio, jonka toimivallan piiriin he kuuluvat, vastaa omista toimistaan tai laiminlyönneistään sovellettavien vaatimustenmukaisuusjärjestelmien kautta. Mikäli urheilija epäilee, ettei sääntöjä ole noudatettu, hänen on voitava tehdä siitä ilmoitus asianomaiselle henkilöstölle tai antidopingorganisaatiolle. (Säännöstö, Kansainvälinen allekirjoittajatahojen säännöstön noudattamisen standardi)

6.0 Oikeus tehdä ilmiantaja

Urheilijoilla on oikeus ilmoittaa nimettömän tai luottamuksellisen järjestelmän kautta muiden urheilijoiden, urheilijoiden tukihenkilöiden ja muiden henkilöiden mahdollisista dopingrikkomuksista tai antidopingorganisaatioiden laiminlyönneistä.

Urheilijoilla on oikeus ilmoittaa mahdollisista dopingrikkomuksista tai poikkeamista ilmiantajajärjestelmän kautta. Heillä on oikeus siihen, ettei heitä uhkailta tai pelotella luopumaan ilmoituksen tekemisestä hyvässä uskossa, ja oikeus olla joutumatta kustotoimien kohteeksi, mikäli he antavat tällaisia todistuksia tai tietoja hyvässä uskossa. (Säännöstön artikla 2.11)

7.0 Oikeus koulutukseen

Urheilijoilla on oikeus saada antidopingkoulutusta ja -tietoa antidopingorganisaatioilta. (Säännöstön artikla 18, Kansainvälinen koulutusstandardi)

8.0 Oikeus tietosuojaan

Urheilijoilla on oikeus henkilötietojensa oikeudenmukaiseen, lailliseen ja turvalliseen käsittelyyn, kun antidopingorganisaatiot keräävät, käyttävät ja jakavat tällaisia tietoja, mukaan lukien oikeus saada tieto henkilötietojensa käsittelystä, pyytää jäljennöstä käsiteltävistä henkilötiedoistaan ja pyytää niiden poistamista, kun niitä ei enää tarvita antidopingtarkoituksiin. (Säännöstön artiklat 5.5 ja 14.6 sekä Kansainvälinen tietosuojastandardi)

9.0 Oikeus korvaukseen

Urheilijalla on oikeus vaatia vahingonkorvauksia toiselta urheilijalta tai muulta henkilöltä, jonka dopingrikkomuksesta on aiheutunut hänelle vahinkoa. Vahingonkorvauksia vaaditaan urheilijan omassa maassa sovellettavan lainsäädännön mukaisesti erillään säännöstöstä. (Säännöstön kommentti artiklaan 10.10)

Jos antidopingorganisaatio perii palkintorahoja takaisin rangaistuksen saaneelta urheilijalta, sen on kohtuullisin pyrkimyksin jaettava ne uudelleen urheilijoille, joilla olisi ollut niihin oikeus, mikäli dopingrikkomukseen syyllistynyt urheilija ei olisi osallistunut kilpailuun. (Säännöstön artikla 10.11)

10.0 Suojeltujen henkilöiden oikeudet

Säännösten mukaisesti suojelluiksi henkilöiksi määriteltävillä urheilijoilla on oikeus lisäsuojaan ikänsä tai puutteellisen oikeustoimikelpoisuutensa vuoksi, arvioitaessa heidän tuottamustaan. Pakollista julkista tiedottamista ei myöskään heidän kohdallaan vaadita. (Säännösten artikla 14.3.7)

11.0 Oikeudet näytteenottotapahtumassa

Näytteenottotapahtumaan osallistuvalla urheilijalla on seuraavat oikeudet (Kansainvälinen testaus- ja tutkintastandardi)

- oikeus saada nähdä dopingtestaajan valtuutuskortti,
- oikeus kysyä lisätietoja näytteenotto prosessista,
- oikeus saada tieto näytteenottoon oikeuttavasta toimivallasta, näytteenoton tyypistä ja mahdollisista ehdoista, joita täytyy noudattaa ennen näytteenottoa,
- oikeus nauttia juotavaa (paitsi, jos urheilija on antanut näytteen, joka ei täytyä analysointiin soveltuvaa ominaispainoa koskevaa vaatimusta),
- oikeus ottaa oma edustajansa paikalle,
- oikeus lykätä dopingtestipaikalle ilmoittautumista hyväksyttävistä syistä,
- oikeus saada tieto omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan,
- oikeus saada prosessia koskevat huolenaiheensa kirjatuiksi ja
- oikeus saada jäljennös näytteenottotapahtuman asiakirjoista

12.0 Oikeus B-näytteen analysointiin

Jos urheilijan A-näytteen testitulokset on positiivinen, urheilijalla on oikeus pyytää B-näytteen analysointia säännöstyössä ja kansainvälisissä standardeissa säädettyllä tavalla. (Säännösten artiklat 2.1.2, 6.7 ja 7.2, Kansainvälinen tulostenkäsittelystandardi, Kansainvälinen laboratoristandardi)

Jos B-näytteen analyysi ei vahvista A-näytteen tulosta, väliaikaiseen urheilun toimintakieltoon asetetulla urheilijalla on olosuhteiden niin salliessa lupa osallistua urheilutapahtumassa myöhemmin järjestettäviin kilpailuihin, ja joukkueurheilussa kansainvälisen lajiliiton asiaan liittyvien sääntöjen mukaisesti, jos joukkue on edelleen mukana kilpailussa, urheilija voi osallistua tuleviin kilpailuihin. (Säännösten artikla 7.2 ja 7.4.5 sekä Kansainvälinen tulostenkäsittelystandardi)

13.0 Muut oikeudet ja vapaudet, joihin tämä asetus ei vaikuta

Olemassa olevaa oikeutta tai vapautta ei voida katsoa kumotuksi tai rajoitetuksi yksinomaan siitä syystä, että kyseinen oikeus tai vapaus ei sisälly tähän asiakirjaan tai sisälly siihen vain osittain.

14.0 Soveltaminen ja asema

Mikään tässä asiakirjassa mainittu ei millään tavoin muuta säännösten tai kansainvälisten standardien soveltamista eikä kyseisistä asiakirjoista johtuvaa urheilijan asemaa

OSA 2 - SUOSITELLUT URHEILIJOIDEN OIKEUDET

Osassa 2 määriteltyjä suositeltuja urheilijoiden oikeuksia ei sovelleta antidopingtoiminnassa yleismaailmallisesti, eivätkä ne ole säännöstyössä tai kansainvälisissä standardeissa mainittuja oikeuksia. Ne ovat kuitenkin oikeuksia, joiden käyttöönottoa ja toimeenpanoa urheilijat suosittelevat antidopingorganisaatioille niiden omissa organisaatorakenteissa, jotta dopingin vastaista taistelua voidaan tehostaa ja järjestelmän rehellisyyttä sekä urheilijoiden oikeuksia kyseisessä järjestelmässä voidaan puolustaa.

15.0 Oikeus korruptoitumattomaan antidopingjärjestelmään

Urheilijoilla tulisi olla oikeus osallistua harjoitteluun ja kilpailuihin ilman dopingiin liittyvää korruptiota tai muunlaista dopingiin liittyvää manipulointia, joka saattaa vaikuttaa kilpailuissa tai harjoituksissa saavutettuihin tuloksiin.

16.0 Oikeus osallistua hallintoon ja päätöksentekoon

Urheilijoita tulisi konsultoida heitä koskevien antidopingsääntöjen laadinnassa ja muokkaamisessa. On oikeudenmukaista ja oikein, että myös urheilijoilla on äänivalta ja osallistumisoikeus niiden antidopingorganisaatioiden hallintoon, joiden toimivallan piiriin he kuuluvat.

17.0 Oikeus oikeusapuun

Urheilijoilla tulisi olla oikeus saada oikeusapua dopingtapauksiin liittyvissä käsitteilyissä ja muutostenhakuprosesseissa.

Suomen urheilun eettinen keskus
SUEK ry

info@suek.fi
www.suek.fi

 [SUEK_FINCIS](https://twitter.com/SUEK_FINCIS)

 [#puhtaastiparas](https://www.instagram.com/#puhtaastiparas)